

Haapasalo Jaana & Ylimäki Piia

ISÄT PERHEVALMENNUKSESSA JA VAUVARYHMÄSSÄ

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Toukokuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö CENTRIA-AMMATTIKOR- KEAKOULU	Aika Toukokuu 2016	Tekijä/tekijät Haapasalo Jaana, Ylimäki Piia
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutus		
Työn nimi Isät perhevalmennuksessa ja vauvaryhmässä		
Työn ohjaaja Koivusaari Kaija	Sivumäärä 33 + 4	
Työelämäohjaaja Patana Päivi		
<p>Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi peruspalvelulaitos JYTA, Kannuksen äitiysneuvolan perhevalmennus. Perhevalmennuksen tavoitteena on tukea tulevia vanhempia heidän vanhemmuudessaan sekä antaa heille tietoa raskaudesta, synnytyksestä sekä tulevasta vanhemmuudesta.</p> <p>Tutkimuksemme tavoitteena oli saada selvitettyä tulevien isien ajatukset sekä kokemukset järjestetystä perhevalmennuksesta ja vauvaryhmästä. Saivatko isät perhevalmennuksen aikana tarvitsemaansa tukea ja tietoa riittävästi? Saivatko tulevat isät äänensä kuuluviin? Tutkiko vauvaryhmä isien isyyttä? Tutkimuksella etsittiin perhevalmennuksen sekä vauvaryhmän kehittäviä kohtia, jotta nämä olisivat tarkoituksen mukaisia tuleville isille ja heidän tarpeilleen.</p> <p>Teorian keskeisiä osa-alueita olivat perhevalmennuksen sisältö. Tutkimuksen aikana käsitelimme aiheena miehen kasvua isäksi. Miten isäksi kasvaminen eroaa äidiksi kasvamiseen? Tarkastelimme isäksi tulemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä isän merkityksellisyyttä tämän päivän kasvattajana.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää kyselylomakkeen avulla. Kyselyssä oli sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä. Kysely suoritettiin viidelle isälle henkilökohtaisena haastatteluna. Lisäksi teimme ryhmä haastattelun kolmelle isälle avoimin kysymyksin.</p> <p>Tutkimuksessamme teimme johtopäätöksen, että perhevalmennuksen merkitys on tulevalle isälle erittäin tärkeä, kuten myös perhevalmennuksen antama oikea tieto. Perhevalmennuksen ryhmistä saadulla vertaistuellalla oli isien mielestä iso merkitys isäksi kasvamiseen. Vauvaryhmän toiminta jakoi enemmän mielipiteitä. Osa isistä oli tyytyväinen nykyiseen yhteen kokoontumiseen ja osa isistä toivoi kokoontumisia useammin kuin kerran.</p>		
Asiasanat havainnointi, isyys, isäksi kasvaminen, perhetyöntekijä, perhevalmennus, pilottiryhmä, ryhmähaastattelu, vauvaryhmä, yksilöhaastattelu		

Unit CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date May 2016	Author/s Haapasalo Jaana, Ylimäki Piia
Degree programme Degree programme in Social Work		
Name of thesis Fathers family coaching and baby group		
Instructor Koivusaari Kaija	Pages 33 + 4	
Supervisor Patana Päivä		
<p>The principal of this thesis is the Department of Health and Social Services JYTA, more specifically family coaching in maternity clinic in the town of Kannus. The goal of family coaching is to give support to expectant parents for their upcoming parenthood and raise awareness about pregnancy and childbirth.</p> <p>The main goal of the research was to unravel the experiences that fathers-to-be have about family coaching and father-baby group. The greatest question upon our research was that, whether the service helps the expectant father or not and how this service could be improved. Thesis aims to bring male parents thoughts to publicity.</p> <p>The theoretical part of the thesis relies on how a male grows to fatherhood and what effects to said progression. This research consists of certain things as how fathers cope with their responsibilities as a parent and how emotionally attached fathers become to their offspring.</p> <p>This thesis was effectuated with surveys as qualitative research. Surveys had both structured and open questions. Five males took part in the surveys as personal interviews. An open interview with three males were carried out as a group interview.</p> <p>The results tell us that fathers are mainly satisfied with family coaching and what it offers. Some fathers criticized the fact how subject matters were presented to them. Fathers also thought that the way some things were told in the group should be modernized. The way that father-baby group works divided opinions. One part thought that one meeting is enough and others thought there should be more meetings.</p>		

Key word Fatherhood, family coaching, father-baby group, maternity clinic, group interview
--

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 MIEHEN KASVU ISÄKSI.....	4
2.1 Raskausaikana tapahtuvat muutokset miehessä.....	5
2.2 Kiintymyssuhde ja isyyteen sitoutuminen.....	6
2.3 Vanhempien tasa-arvoisuus	8
3 PERHEVALMENNUS.....	10
3.1 Perhevalmennus Kannuksessa	11
3.2 Perhevalmennuksen valmennuskerrat.....	12
4 VAUVARYHMÄ	14
5 TUTKIMUKSEN KULKU	15
5.1 Tutkimuskysymykset.....	15
5.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus	16
5.3 Aineiston keruu	18
5.3.1 Strukturoitu lomakehaastattelu	18
5.3.2 Havainnointi	19
5.3.3 Ryhmähaastattelu	22
6 TUTKIMUSTULOKSET ISIEN KOKEMUKSISTA PERHEVALMENNUKSESTA JA VAUVARYHMÄSTÄ	24
6.1 Perhevalmennus isien kokemuksena sekä perhevalmennuksen kehittämisideoita	24
6.2 Isä-vauvaryhmän toiminta isän näkökulmasta ja miten he kehittäisivät toimintaa	27
6.3 Johtopäätökset	29
7. POHDINTA	31
8. LOPUKSI.....	34

LÄHTEET

LIITTEET

Liite 1. Strukturoitu lomakehaastattelu

Liite 2. Ryhmähaastattelun kysymykset

1 JOHDANTO

Tutkimustyön aiheena on perhevalmennus ja vauvaryhmän toiminta Kannuksessa. Tutkimuksessa syvennymme tulevien isien ajatuksiin perhevalmennuksesta ja sen sisällöstä. Antaako nykymuotoinen perhevalmennus tuleville isille heidän tarvitsemaa informaatiota ja tukea heidän omaan isäksi kasvunprosessiin?

Tutkimuksessamme keskitymme Kannuksen perhevalmennukseen ja sen sisältöön. Rajaamme työmme koskemaan perhevalmennuksen sisältöä tulevien isien näkökulmasta sekä tuomme tutkimuksessamme esiin tulevat kehittämiskohteet. Otamme tutkimukseemme mukaan isien kokemukset vauvaryhmän toiminnasta ja ryhmän kehittämisestä.

Perhevalmennus on tarkoitettu ensimmäistä lasta odottaville vanhemmille, mikä on osa äitiysneuvolatyötä. Perhevalmennuksen sisältö antaa tuleville vanhemmille tietoa raskaudesta, synnytyksestä sekä tulevasta vanhemmuudesta. Äitiysneuvolan perhevalmennus on ennaltaehkäisevää perhetyötä. Perhevalmennuksesta tulevat vanhemmat saavat keinoja, kuinka selvitä arjen haasteista.

Perhevalmennustyötä tekevät äitiysneuvolan terveydenhoitajat, neuvolan perhetyöntekijä sekä kokemusisä. Heillä on omat osa-alueet ja aiheet, joita he omassa perhevalmennuskerroissa käsittelevät. Terveystenhoitajan osa-alueita ovat vauvan odotukseen, synnytykseen ja vauvanhoitoon liittyvät asiat. Perhetyöntekijä keskittyy parisuhteen sekä elämän muuttamiseen lapsen syntymän jälkeen. Kokemusisä kertoo omakohtaisia kokemuksia ja keskustelee tulevien isien kanssa isyyteen liittyvistä asioista. Kokemusisä tuo miehisen näkökulman niin synnytykseen kuin isän rooliin tuoreena isänä.

Tutkimuksemme näkökulma isyyteen miehen näkökulmasta vaati perehtymistä isäksi kasvamisen prosessiin. Ymmärrystä siihen, millaisen prosessin eli kasvun mies tekee siitä hetkestä, kun saa tiedon raskaudesta. Isyys muuttuu kulttuurisesti sekä ajassa että yhteiskunnallisessa ympäristössä. Nykyään tuleva isä kohtaa erilaisia odotuksia ja elää erilaisessa kulttuurisessa ympäristössä, kuin hänen oma isänsä on aikoinaan kohdannut.

Kannuksen perhevalmennuksen yhtenä osana on vauvaryhmä. Pilottiryhmä aloitti toiminnan vuonna 2014. Pilottiryhmällä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa toiminnan aloittanutta ryhmää. Tähän ryhmään kuului neljä isää lapsensa kanssa. He kokoontuivat kerran, lapsen

ollessa alle puolenvuoden ikäinen. Ryhmä muodostuu samoista isistä kuin perhevalmennusryhmä. Ryhmän tarkoitus on nähdä isät lapsensa kanssa. Samalla tapaamisella isät voivat keskustella kokemuksista sekä esittää kysymyksiä toisille isille. Saada uusia mahdollisia toimintatapoja siitä, miten toiset isät ovat ratkaisseet ongelmia. Toiminnan taustalla on vertaistuen saaminen sekä isyyden tukeminen.

Tutkimustyömme kysymykset ovat:

1. Miten isät kokevat perhevalmennuksen ja kuinka toimintaa tulisi kehittää?
2. Miten isät kokevat isä-vauvaryhmän toiminnan ja kuinka toimintaa tulisi kehittää?

Lähdimme selvittämään vastauksia kysymyksiimme kolmella eri tavalla: ryhmähaastattelulla, yksilöhaastattelulla sekä havaintoja tekemällä.

Ryhmähaastattelu tarkoittaa tässä tutkimuksessa pientä ryhmää isiä, kolmea isää. Me esitimme heille ryhmänä avoimia kysymyksiä, joihin keskustelemalla me haimme vastauksia. Haastattelun kohteena olivat pilottiryhmän isät, eli he olivat haastatteluhetkellä olleet noin yhden vuoden isinä. Tällä haastattelulla saimme pohjan tuleville yksilöhaastatteluille.

Me teimme yksilöhaastattelut isien kodeissa sovittuina ajankohtina. Näissä haastatteluissa me pääsimme isien kanssa paremmin kiinni heidän omiin kokemuksiin ja odotuksiin, ilman muiden isien vaikutusta. Yksilöhaastatteluissa kysymykset olivat tarkkaan mietittyjä. Isät pystyivät itse määrittelemään haastattelu ajankohdan heille sopivaan aikaan.

Tutkimuksen edetessä me huomasimme, ettei pelkkä haastattelu tule riittämään. Tilanteen muuttuessa, me kysyimme työelämänohjaajalta lupaa tehdä havaintoja. Me toivoimme havaintojen selkeyttävän haastattelussa tulleita asioita.

Havainnointi oli kolmas menetelmä saada materiaalia. Havaintojen tekeminen vuorovaikutustilanteissa on luonnollista. Jokaisen havainnointi kerran alussa me kerroimme tuleville isille tekevämme havaintoja. Me emme tulkinneet havaintoja, kirjasimme havainnot ylös. Miten perhevalmennuksen illanaihe kiinnosti, tuliko ryhmässä keskustelua, ketkä keskustelivat, millainen oli tunnelma? Lisäksi me teimme havaintoja siitä, miten isät toimivat omien lastensa kanssa.

Me etsimme teoriatietoa aikaisemmin tehdyistä tutkimuksista. Tutkimukset olivat joko opin-
näytetöitä tai pro-gradutöitä. Kirjallisuudesta me pyrimme löytämään mahdollisimman uutta
kirjallisuutta. Kirjoista mainittakoon; Isän kokemus ja Isän kasvatusoppi. Internetistä me
olemme käyttäneet teoriatiedoissa esimerkiksi Ensi- ja turvakotiliiton sekä Terveysten- ja
hyvinvoinnin laitoksen sivuja.

2 MIEHEN KASVU ISÄKSI

Miehen elämässä tapahtuu suuri muutos, kun hän kuulee tulevansa isäksi. Tieto saa miehen reagoimaan monella eri tavalla. Tieto raskaudesta voi olla odotettu ja onnellinen uutinen, toisaalta se voi olla yllättävä, ei suunniteltu. Tämä isäksi tuleminen tietää aloittaa miehessä omanprosessin kohti isyyttä ja vanhemmuutta. Tämä on prosessi, joka ei tule täysin valmiiksi koskaan. Isän alkava vanhemmuus tarvitsee paljon tukea. Oman haasteensa odotusaikaan tuo miehen ja naisen erilaiset asemat raskausaikana. Nainen kantaa lasta, joten hän tavoittaa aiemmin vanhemmuuden kokemuksen, miehelle asia konkretisoituu vasta lapsen syntyessä. (Saneri 2015.)

Aivan kuten naisilla on myös miehillä tarve valmistautua vanhemmuuteen lapsen odotusaikana, tällöin miehet alkavat rakentamaan uutta minä kuvaa isänä. Nykypäivän isän rooli on muuttunut paljon siitä, mitä se ennen on ollut. Tämän päivän isä haluaa ottaa vastuuta perheestään ja sitoutua siihen. Isät haluavat myös osallistua lastenhoitoon, kasvatukseen sekä kotitöihin. (Tasa-arvovaalit 2008.) Isäksi tulon vaikuttaa pitkälti myös miehen suhtautuminen tulevaan isyyteensä. Isäksi tulon kokemukseen vaikuttavat monet asiat, kuten kulttuuri ja aikakausi, ne voivat olla samankaltaisia tai erilaisia. Nämä vaikuttavat siihen kokeeko mies isyyden uhrauksena ja myöntymisenä, vai onko se hänelle unelmien täyttymys? (Eerola & Mykkänen 2014, 46)

Miehen reaktioon tulevasta isyydestä vaikuttaa elämäntilanne ja kuinka paljon tuleva isä on voinut määrittää omaa kypsyytään isyyteen. Kypsyys tulevaan isyyteen tarkoittaa, että mies on perheen perustamisessa itse omasta halusta mukana, ei vain tehdäkseen puolison tyytyväiseksi. Isä voi suunnitella, järjestää ja sopia asioita, jotka tulevat muuttumaan perheen kasvun myötä tai heittäytyä täysillä tunteiden mukaan, eläen mukana kaikki kokemukset yhdessä äidin kanssa. (Sinkkonen 2012, 128.)

Jari Sinkkosen (2012) mukaan isäksi tuleminen kasvuprosessi tarkoittaa sitä, että mies käy kasvussaan läpi enemmän tai vähemmän tietoisesti omaa kasvuhistoriaansa. Isän mieleen palautuu muistoja omasta lapsuudestaan. Muistot ehkä saavat hänet miettimään, millainen isä hänestä on mahdollisesti tulossa. (Sinkkonen 2012,128)

Miehen mittainen isä- kirjassa Juvakka ja Viljanmaa toteavat tulevan isän oman isän näyttävän mallia ja olevan taustavaikuttajana. Isä siirtää pojalleen omia-arvojaan ja suhtautumistapansa vanhemmuuteen. Tämä näkyy siinä, mitä tulevan isän isä on tehnyt aikanaan ja ennen kaikkea, mitä jätti tekemättä? Miten tulevan isän isä suhtautui yhdessä tekemiseen, osasiko hän hassutella niin, että osasi palata aikuiseksi ajallaan. Osasiko tulevan isän isä arvostaa lapsensa tekemistä, kehuiko isä vai oliko isä tuomitseva? Ymmärtävä ja anteeksi antava isä lujittaa lapsen itsetuntoa ja antaa uskoa omaan pärjäämiseen. (Juvakka & Viljanmaa 2002, 32–34)

2.1 Raskausaikana tapahtuvat muutokset miehessä

Raskausaika on parhaimmillaan pariskuntaa lähentävä kokemus, mutta se voi olla myös koettelemusta. Mies ja nainen voivat kokea raskauden hyvin eri tavoin, miehelle raskausaika nostaa usein ulkopuolisuuden tunteita, koska raskausoireet eivät ole hänelle todellisia. (Juvakka & Viljanmaa 2002, 9, 12–13.) Toisaalta mies voi kuitenkin raskauden aikana kärsiä couvade – ilmiöstä, mikä tarkoittaa odottavan isän oireyhtymää. Oireyhtymästä kärsivät isät kokevat fyysisiä oireita kuten erilaisia kipuja ja särkyjä, heille voi tulla ahdistusta ja pelkoja. Heillä voi myös esiintyä univaikeuksia ja lihomista. Nämä oireet kertovat isän kyvystä samaistua äidin tilanteeseen. Couvade-ilmiö voidaan kuitenkin nähdä positiivisena, koska se merkitsee, että isä valmistautuu isän rooliin ja ottaa sitä haltuun. (Haapio, Koski, Koski & Paavilainen 2009, 90)

Tieto isäksi tulosta voi tuoda mukanaan monenlaista huolta, kuten tulevaisuuden raha- tai asumistilanne. Tämä voi laukaista miehessä ahdistuksen tunteita, eikä ajatus isyydestä välttämättä olekaan enää niin positiivinen, vaikka raskaus olisikin suunniteltu. Hanna Hirvonen suosittelee kirjassaan Isä syntymässä, että tulevat isät keskustelisivat peloistaan ja uhkakuivasta miesten kesken, sillä naisesta nämä huolet voivat kuulostaa siltä, ettei tuleva isä halua edes lasta. (Hirvonen 2011, 9 – 12) Miehet kertovat toisilleen myös isyyden iloista ja sen hyvistä puolista. Niin naisille kuin miehillekin on tärkeää saada jakaa ajatuksiaan toisten ihmisten kanssa. (Juvakka & Viljanmaa 2002, 9,12 – 13)

Naiselle äidiksi tulo on luonnollisempaa, koska vauva kasvaa naisen sisällä. Pyöristyvän vatsan kanssa samaa tahtia nainen valmistautuu äitiyteen. Mies ei tunne samanlaista yhteenkuuluvuutta vauvaan raskausaikana, ja se tuo isäksi kasvamiseen omat haasteensa. Vaikka mies valmistautuu isyyteen, tulee eteen aina yllätyksiä, joihin ei ole osannut

valmistautua. Essi Juvakka ja Janne Viljamaa kirjoittavat kirjassaan *Miehen mittainen isä*, ettei miehen tarvitse vauvan syntyessä olla valmis isä, vaan jokaisella on oikeus harjoitella isyyttä ja isäksi tuloa. Isyys on koko elämän pituinen prosessi. (Juvakka & Viljamaa 2002, 11 – 12.)

Väestöliiton internet luennon mukaan isyyteen kasvu on sidoksissa raskausjaksoihin. Raskauden ensimmäisen kolmanneksen aikana miehelle tulee irrottautumien entisestä, joka näkyy laajana tunnekirjona. Voimakkaista tunteista huolimatta kiinnostus isyyteen ja raskauteen ei lisääny. (Laru 2014.) Raskauden toisella kolmanneksella tulee pysähtyminen. Raskaus näkyy konkreettisesti. Miehelle nousee esiin muistoja omista vanhemmistaan sekä omasta lapsuudestaan. Jos nämä muistikuvat ovat myönteisiä, ne lisäävät eläytymistä ja parantavat isyyteen suhtautumista. (Väestöliitto 2015.) Raskauden kolmannella kolmanneksella tulevalle isälle tulee keskittymis- ja paneutumisvaihe. Tämä näkyy osallistumisena valmisteluihin. Hankintoja tehdään yhdessä. Tulevan isän kiinnostus tulevaa isyyttä kohtaan kasvaa ja isyys muodostuu hänelle tärkeäksi. Tärkeys näkyy muutoksina hänen ajankäytössään, kaveripiirissään sekä harrastuksissaan. (Laru 2014.)

Tuleva isä käy keskusteluja ja hakee tukea omasta sosiaalisesta verkostostaan. Sosiaalisen verkoston koostuessa sukulaisista, ystäväistä ja tuttavista, saa tuleva isä niin emotionaalista sekä välineellistä tukea. Tämä saatu tuki on erityisen tärkeää uudessa elämäntilanteessa. Saatu tuki merkitsee tulevan isän hyvinvoinnille paljon. Sosiaalinen verkosto tarjoaa tulevalle isälle myös roolimalleja sekä ystävyysuhteita, joiden ei välttämättä tarvitse liittyä tuen tarpeisiin. Sosiaalinen verkosto antaa isälle empatian lisäksi tietoa vauvan hoidosta ja kasvatuksesta sekä kasvatuksellista apua. (Eerola & Mykkänen 2014, 66.) Keskustelut ja kokemusten vaihtaminen tuovat omiin ongelmakohtiin uutta näkemystä. Monesti ongelmat sekä ilot ovat hyvin samantapaisia. (Laru 2014.)

2.2 Kiintymyssuhde ja isyyteen sitoutuminen

Isyys on käsitteenä muuttunut vuosikymmenten aikana. Tämän päivän isä ei ole perheen leivän tuoja ja auktoriteettinen kurinpitäjä. Isä on tänä päivänä lapsen elämään osallistuva tasavertainen vanhempi. Tämä näkyy siinä, miten tulevat isät ovat kuvanneet omaa tulevaa isyyttään. Millaisia isiä he haluavat olla?

Isä voi valita tavan, miten hän on lapselleen isä. Hän voi valita olevansa sivustaseuraaja, tukihenkilö, kumppani tai perheenpää. Puoliso eli lapsen äiti ja äitiyshuollontyöntekijät ovat mahdollistajina isän osallistumiseen. Isän valitessa isänä olemisen tapansa, voi se olla täysin erilainen kuin se, mitä esimerkiksi puoliso tai äitiyshuollon työntekijä odottaa. Tästä aiheutuva ristiriita saattaa vaikeuttaa isän omaa työskentelyä isäksi kasvamiseen. (Haapio, Koski, Koski & Paavilainen 2009, 89.)

Kiintymyssuhdetta käsitellään opinnäytetyössämme Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Terveyden ja Hyvinvointi Laitoksen (2015) ja Eerola & Mykkäsen (2014, 49) mukaan. Kiintymyssuhteen kehittymiseen ja vastuunottamiseen vaikuttavat monet tekijät, kuten isän oma halu sitoutua sekä millaisen valinnan hän tekee ja millainen on hänen kykynsä kantaa vastuuta? Oman halun ja tahdon lisäksi sitoutumiseen vaikuttaa myös suhde lapsen äitiin eli puolisoon. Miten äiti antaa isälle tilaa ja mahdollisuuksia sitoutua. Isän sitoutumiseen vaikuttaa myös isyyttä kunnioittava ilmapiiri ja kulttuuri. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Terveyden ja Hyvinvoinninlaitos 2015, Eerola & Mykkänen 2014.)

Vanhemman tärkein tehtävä on vastata lapsen tarpeisiin ja mahdollistaa kiintyminen. Lapsi odottaa vanhemmilta sitoutumista vanhemmaksi, joka antaa rakkautta ja huolehtii hänestä. Kiintymyssuhde rakentuu ja syvenee arjen eritilanteissa. Lapselle kiintymyssuhteen vahvistuminen on tunnetasolla konkreettista läsnäoloa. Kiintymyssuhteet muodostuvat toistuvien tunnetilojen, yhteisten tunnevirittäytymisten, kiinnostusten, jakamisten ja yhteisten pyrkimysten kautta lapselle positiiviseksi kokemukseksi. Vanhemman sensitiivisyys eli herkkyyys vastata lapsen tarpeeseen sekä johdonmukaisuus lapsen tarpeisiin vastaamisessa vahvistavat lapsen ja vanhemman välistä kiintymystä. Lapsi hakee syntymästään asti turvaa vanhemmistaan ja oppii turvallisen ja hoivaavan aikuisen kautta luottamaan itseensä ja tekemään päätelmiä ympäristöstään. (Terveyden ja hyvinvointilaitos 2015.)

Kiintymyssuhteessa lapseen, näkyy isän sitoutuminen isyyteen. Sitoutumiseen kuuluu kokonaisvaltainen vastuunotto lapsen hyvinvoinnista. Tällä tarkoitetaan vuorovaikutusta, emotionaalista kiintymystä ja läsnäoloa. (Eerola ja Mykkänen 2014, 49.) Isän sitoutuminen isyyteen vaikuttaa koko perheeseen. Sitoutuminen edistää perheen hyvinvointia, lapsen turvallista kasvua sekä kehitystä että vanhempien parisuhdetta. (Eerola ja Mykkänen 2014, 49.)

Miten paljon isä saa tilaa omalle isyydelleen alusta alkaen vaikuttaa vahvasti lapsen toiseen, yleensä äitiin, kohdistuvaan suhteeseen. Tällöin isän ja lapsen suhteeseen vaikuttaa, miten

äiti antaa isälle tilaa ja mahdollisuuden sitoutua. Hoivaava ja omasta osuudestaan huolehtiva isyyttä kunnioittava kulttuuri on ensiarvoisen tärkeää. Nämä kaksi tekijää vaikuttavat siihen, miksi toiset miehet ovat sitoutuneempia isyyteen kuin toiset. Isyyteen sitoutumisen käsite on yksinkertaisimmillaan sitä, miten mies omistautuu isyyteensä. Kun mies sitoutuu isyyteensä, edistää se koko perheen hyvinvointia ja etenkin miehen omaa hyvinvointia. Tutkimuksilla on pystytty kertomaan, että sitoutuneiden isien psyykinen kypsyyks on suurempi, kuin lapsettomilla miehillä. Sitoutuneet isät ovat tyytyväisempiä elämäänsä, sitoutumattomampia enemmän sekä kärsivät lapsettomia miehiä vähemmän psyykkisistä vaivoista. Sitoutuminen tukee aikuisiän kehitystä. Isäksi tulo vähentää itsekeskeisyyttä, kun lapsen tarpeet menevät edelle. Lapsen on havaittu rikastuttavan isän tunne-elämää ja tuovan isän elämään merkityksen. (Eerola & Mykkänen 2014, 49 – 50.)

Isän sitoutuminen vanhemmuuteen vaikuttaa merkityksellisesti lapseen. Sitoutuminen lisää lapsen sosiaalista, emotionaalista ja kognitiivista kyvykkyyttä. Sitoutunut isä – lapsisuhde vähentää lapsen tunne- ja käytöshäiriöitä. Isän sitoutuminen näkyy myöhemmin lapsen koulumenestyksessä siten, että lapset ovat kielellisesti lahjakkaampia. Sitoutunut isyys luo puskurin lapsen aikuisiän stressitekijöille. (Eerola & Mykkänen 2014, 50.)

2.3 Vanhempien tasa-arvoisuus

Mitä on tasa-arvoinen vanhemmuus? ”Tasa-arvoinen vanhemmuus on lapsen oikeuksien toteutumisen ehto.” Se voi olla kunnioitusta toinen toistaan kohtaan parisuhteessa. Kunnioitus näkyy siinä, että äidit luottavat isiin, jotka hoitavat yhteistä lasta tai, että isät tarttuvat kotitöihin, ilman ajatusta, että ne kuuluvat äideille. (Alatalo 2014.)

Isät haluavat osallistua lapsensa odotukseen ja hoitoon yhä useammin, osa isistä tarvitsee hieman rohkaisua. Neuvolan henkilökunnan tulee tukea isien osallisuutta. Tämä aiheuttaa melkoisesti haastetta neuvoloihin. Henkilökunnan on otettava isät huomioon tasavertaisina kasvattajina sekä samalla varottava vahvistamasta stereotyyppisiä käsityksiä vanhempien työn- ja vastuunjaosta. (Tasa-arvovaalit 2008.)

Asenteet yhteiskunnassa ovat muuttuneet vanhemmuuden tukemisessa. Isät ovat saaneet arvonsa äidin rinnalla. Valtio tukee isien mahdollisuutta hoitaa lastaan. Työpaikolla on joustavia tapoja sopia vanhempainvapaiden pitämisestä ja perhevapaiden pitämällä edistään asenneilmastoa. Uudistusten vaikutus on myös ulottunut mies- ja naisvaltaisten alojen

tasapuoliseen päiväraha- ja korvausmenojen rahoittamiseen. (Borgelin, Kryukova & Kurkela 2012.) Nykyään perheen molemmat vanhemmat ovat työelämässä ja siinä suhteessa tasavertaisessa keskenään. Vanhemmat ovat oikeutettuja työajan lyhentämiseen siihen saakka, kun lapsen ensimmäisen kouluvuoden syyslukukausi on päättynyt. Tästä mahdollisuudesta puhutaan vähän ja tämän vaihtoehdon käyttäminen on vähäistä. (Pulkinen 2002,150.)

Pulkinen Lea kirjassaan, Mukavaa yhdessä, ottaa kantaa isyyden muutokseen. Isyys ja isän rooli muuttuvat naisten työssäkäynnin seurauksena. Isän ja isyyden ihanteeksi on nousut tasavertainen vastuunotto perheen tehtävistä. Isyyteen paneutumisessa löytyy eri puolia. Näitä puolia ovat sitoutuminen vuorovaikutukseen lapsen kanssa: hoivan, leikin ja vapaa-ajan toiminnassa. Toinen on isän saatavuus, riippumatta vuorovaikutuksen asteesta ja laadusta. Kolmantena on isän vastuunotto lapsen fyysisten ja psyykkisten tarpeiden tyydyttämisessä. (Pulkinen 2002,121 – 122.)

3 PERHEVALMENNUS

Perhevalmennus käsitteenä on tullut käyttöön 1980-luvulla. Tällöin haluttiin korostaa lapsen syntymää koko perheen tapahtumana. (Neuvolatyön käsikirja 2007, 36.) Perhevalmennuksen merkitys matalankynnyksen palveluna tulevalle lapsiperheelle on suuri. Valmennuksen ensisijainen tehtävä on antaa tietoa ja tukea tulevaa vanhemmuutta varten. Perhevalmennuksen on tuettava molempia vanhempia heidän omassa kasvussaan. Perhevalmennus antaa tietoa sekä tukea lapsen hoitoon, kasvatukseen ja herättelee tulevien vanhempien omia taitoja. Antaa tulevalle isälle vertaistukea samassa tilanteessa olevista isistä sekä mahdollisuuden ajatusten vaihtoon. (Neuvolatyö käsikirja 2007, 360.)

Perhevalmennuksen tavoitteena on valmentaa perhettä synnytykseen, imetykseen, lapsen hoitoon ja kasvatukseen sekä vanhemmuuteen. Perhevalmennuksella pyritään vahvistamaan vanhempien tietoja ja taitoja lapsen hoidosta, vanhemmuudesta, terveydestä ja terveystottumuksista. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2015.) Perhevalmennuksessa käsitellään parisuhdetta ja sen muuttumista lapsen syntymän jälkeen, näin asia ei tule yllätyksenä uusille vanhemmille arkielämässä. Vanhemmat osaavat varautua vanhemmuuden kielteisiin tunteisiin ja pikkulapsiajan haastavuuteen. (Neuvolan käsikirja 2007, 360)

Perhevalmennus pohjautuu neuvola-asetukseen vuodelta 2011. Asetus 338 § 15 täydentävästä terveysneuvolasta määrittelee ensimmäistä lasta odottavan perheen oikeuden saada moniammatillisesti toteutettua perhevalmennusta, johon sisältyy vanhempainryhmätoimintaa. Lisäksi asetusta määrittelee sen, että molemmille vanhemmille on tarjottava terveysneuvontaa. Sen on sisällettävää tietoa raskaudesta ja siihen liittyvistä riskeistä, synnytyksestä ja lapsen hoidosta sekä odotusaikaan ja synnytykseen liittyvistä mielenterveyden muutoksista. Neuvolan on lisäksi tuettava imetystä. Lisäksi on tuettava vanhempien hyvinvointia, jaksamista ja keskinäistä vuorovaikutusta. (Finlex 2016.)

Perhevalmennukseen sisältyy vanhempainryhmätoimintaa ja synnytysvalmennusta, joka voidaan järjestää myös synnytysairaalassa. Perhevalmennusta voidaan antaa

uudelleen synnyttäjille, jos toinen heistä odottaa esikoistaan. Maahanmuuttajilla, jotka odottavat ensimmäistä Suomessa syntyvää lastaan on oikeus päästä perhevalmennukseen. Synnytyksen jälkeen perhevalmennusta jatketaan yleensä vanhempainryhmätoimintana, koska tuolloin ajankohtaisia asioita ovat lapsen hoitoon ja kasvatukseen sekä vanhemmuuteen liittyvät asiat. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2015.)

Neuvolan terveydenhoitaja ja monesti moniammatillinen työryhmä tukevat vanhempien kasvua uuteen rooliinsa järjestämällä vastaanotto toiminnan lisäksi perhevalmennusta etenkin ensimmäistä lasta odottaville vanhemmille. Perhevalmennusta järjestetään sekä ennen, että jälkeen synnytyksen. Vanhemmille järjestetään sekä ammattihenkilöiden, että vapaaehtoisten järjestämää muuta vertaistukiryhmätoimintaa. (Neuvolan käsikirja 2007, 22.) Vertaistukiryhmällä ja vertaistuella tarkoitetaan samassa elämäntilanteessa elävien tai samanlaisten kokemuksia omaavia ihmisiä. Vertaistuella tarkoitetaan vertaisryhmän antamaa sosiaalista tukea jäsenilleen. Tuki voi olla tiedollista, emotionaalista tai käytännöllistä. (Neuvolan käsikirja 2007, 37.) Isien vertaistukiryhmille on todettu olevan tarvetta. Isien tulisi saada keskustella isyydestä miesten kesken. Näin he saavat miehistä näkökulmaa vanhemmuuteen ja parisuhteen hoitamiseen. (Neuvolan käsikirja 2007, 360.)

3.1 Perhevalmennus Kannuksessa

Kannuksen perhevalmennuksessa ryhmän koko on neljästä viiteen tulevaa perhettä. Ryhmä kokoontuu terveyskeskuksen neuvolan tiloissa kuusi kertaa. Ryhmän vetäjinä toimivat neuvolan perheohjaaja, terveydenhoitajat sekä vapaaehtoinen moninkertainen isä. Vapaaehtoinen isä kertoi ryhmän tuleville isille raskaudesta ja synnytyksestä isän näkökulmasta sekä elämästä lapsen syntymän jälkeen.

Perhevalmennuksen keinoina ovat opetusvideot sekä aiheesta kertominen. Asian läpi käyminen ja tiedon annon jälkeen on yleensä vapaamuotoista keskustelua illan aiheesta. Keskustelussa voi esittää ajatuksiaan sekä kysyä lisää mieltä askarruttavista asioista. Keskustelu on perhevalmennuksen ehkä tärkein työmenetelmä. Avoimella ja luottamuksellisella keskustelulla tuetaan tulevaa isää parhaiten. Useisiin aiheisiin liittyy kirjallista materiaalia, jota valmennettavat saavat kotiin luettavaksi. Vihkosissa on uutta tietoa, joka auttaa tulevia vanhempia varautumaan tulevaan elämän muutokseen. Miehillä tämä kirjallinen materiaali

on hyvä tuki, heidän mieltiessään ja muodostaessaan omia ajatuksia tulevasta vanhemmuudesta. He voivat lukea tietoa omaan tahtiin. Vauvanhoitoa pääsee harjoittelemaan vauvanuken avulla. Nukke voi pitää sylissä, jolloin saa jonkinlaisen käsityksen siitä, millaista on pitää vauvaa sylissä. Lisäksi voi harjoitella kylvetystä ja vauvan pukemista.

3.2 Perhevalmennuksen valmennuskerrat

Kannuksessa perhevalmennuskertoja on yhteensä kuusi. Terveystenhoitajat vetävät ryhmää pääsääntöisesti. Tukena sekä lähteenä valmennuskertojen suunnitteluun on käytetty kirjoja Perhevalmennus sekä Neuvolatyön käsikirjaa.

1. kerta

Aiheet: Ensimmäinen kerta pitää sisällään ryhmänjäsenten esittelyä. Esittelyssä käytetään erilaisia tutustumisharjoitteita. Tämän jälkeen tutustutaan perhevalmennuksen runkoon ja tuleviin aiheisiin ja käydään läpi sen aikatalutusta.

Lopuksi käydään läpi ensimmäisen kerran aiheena oleva parisuhde ja vanhemmuus. Aihetta käsitellään keskustellen ryhmän kanssa. Ensimmäisellä kerralla perhevalmennusta ohjaavat terveydenhoitaja ja neuvolan perheohjaaja.

2. kerta

Aiheet: Toisella kerralla terveydenhoitaja pitää luennon imetyksestä sekä näyttää imeytystä koskevan videon.

Illan toinen aihe on raskausaika ja loppuraskauden oireet. Aihe käydään keskustellen terveydenhoitajan kanssa.

3. kerta

Aiheet: Kolmannella kerralla terveydenhoitaja luennoi vauvanhoitoon liittyvistä asioista. Tämän jälkeen ryhmä jaetaan siten, että äidit ja isät muodostavat omat ryh-

mänsä. Toinen ryhmä katsoo toisessa huoneessa videomateriaalia vauvanhoitoon liittyen ja toinen ryhmä harjoittelee terveydenhoitajan opastuksella vauvanukella siirtoja ja vauvan hoitoa. Kun kaikki ovat harjoitelleet, ryhmät vaihtavat pakkaa.

Illan lopuksi keskustellaan yhdessä vanhemmuudesta.

4. kerta

Aiheet: Tällä kerralla aiheena on synnytys ja siihen liittyvät asiat sekä kivunlievitys. Terveydenhoitaja luennoi aiheesta ja näyttää videokuvamateriaalia.

Illan päätteeksi käydään sairaalaan lähtö – aihe vielä keskustellen ryhmän kanssa.

5. kerta

Aiheet: Viidennellä kerralla isille ja äideille on eri aiheet. Paikalla on tällä kertaa kaksi terveydenhoitajaa, molemmille ryhmille omansa. Äideillä aiheena on rentoutusta sekä cd - levyn kuuntelua, lopuksi keskustelua synnytyksen jälkeisestä elämästä, synnytyksestä toipumisesta, imetyksestä, jälkivuodosta, mielialoista sekä jälkitarkastukseen liittyvistä asioista.

Isät taas keskustelevat tulevaan isyyteen liittyvistä asioista (raskaus ajasta, synnytyksestä sekä synnytyksen jälkeisestä elämästä) vapaaehtoisen työntekijä isän kanssa. Terveydenhoitaja ohjaa keskustelua.

Aiheet: Jokainen käy tutustumassa synnytyssairaalaan oman aikataulunsa mukaan.

6. kerta synnytyksen jälkeinen kokoontuminen

Aiheet Viimeisellä kerralla keskustellaan synnytyskokemuksista ja synnytyksestä toipumisesta. Puhutaan myös imetyksestä ja vauvaperheen arjesta. Viimeisellä kerralla vetäjinä toimivat terveydenhoitaja sekä neuvolan perhetyöntekijä.

4 VAUVARYHMÄ

Vauvaryhmällä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa ryhmää, joka muodostuu isästä ja alle yhden vuoden ikäisestä lapsesta. Ryhmä koostuu samoista isistä, jotka osallistuivat perhevalmennukseen, joten kaikki isät ovat jo tuttuja toisilleen. Vauvaryhmä kokoontuu neuvolan tiloissa yhden kerran. Lapset ovat tällöin kolmesta neljään kuukauden ikäisiä. Ryhmää vetää neuvolan perhetyöntekijä, joka osittain johdattelee isien keskustelua tarvittaessa.

Perimmäinen tarkoitus on saada isät kokoontumaan lapsiensa kanssa yhteen. Isät näkevät kokoontuessaan tuttuja isiä omien lastensa kanssa ja heillä on mahdollisuus keskustella kokemuksista ja saada vertaistukea toisiltaan. Kokemusten kuuleminen ja vaihtaminen ovat yksi tärkeimmistä keinoista miehelle rakentaa omaa isyyttään. Samalla he saavat ehkä uusia toiminta tapoja ja uutta näkökulmaa omiinkin ongelmatilanteisiin. Vauvaryhmässä isät saavat tukea toisilta samassa tilanteessa olevilta miehiltä.

Ryhmässä on tarkoitus keskustella isiä koskevista asioista. Aiheet keskustelulle tulevat luonnostaan, kun kysellään alussa kuulumisia. Miten on arki lähtenyt sujumaan, millaisia ongelmia arjessa on tullut esille ja miten isät ovat näitä ongelmia ratkaisseet. Onko uusi perhe ottanut ja saanut apua omalta tukiverkostoltaan?

Isä-vauva toiminnalla on lastensuojelullinen näkökulma. Lapsella on oikeus ja isällä mahdollisuus. Lapsella on oikeus olla isän kanssa ja isällä mahdollisuus osallistua lapsen elämään. Vauvaryhmä toiminnalla voidaan myös vaikuttaa lasten hyvinvointiin matalankynnyksen toimintana. Isät saavat toimia lasten kanssa. Toiminta yhdistää isän lapseen ja lasta isään. Tulevaisuuden haasteena on saada toimivia isä-vauvaryhmiä niin, että toiminta tavoittaisi suuren joukon isiä ja johon isät osallistuisivat.

5 TUTKIMUKSEN KULKU

Isyys on kiinnostanut meitä siitä asti, kun me teimme harjoitustutkimuksen syksyllä 2014, miehestä isäksi. Harjoitustutkimuksemme aiheen me saimme sattumalta mieheltä, joka on yksinhuoltajana lapsilleen. Harjoitustutkimusta tehdessämme me kiinnostuimme isyydestä aina vain enemmän ja halusimme jatkaa tätä tutkimusta eteenpäin opinnäytetyöksi. Toinen meistä opinnäytetyöntekijöistä oli erään työharjoittelunsa aikana tutustunut Kannuksen perheneuvolan työhön. Kysyimme Kannuksen perheneuvolasta, olisiko heillä tarvetta työelämässä isyyttä koskevaan tutkimukseen? Me halusimme tehdä tutkimuksen, joka olisi tarpeellinen.

Me kävimme tapaamassa ensimmäisen kerran työelämän ohjaajaa lokakuussa 2014, jolloin me saimme tutkimusaiheen, johon me heti tartuimme mielenkiinnolla. Tämä tapaaminen antoi meille tutkimusongelman sekä tietoa, miten tutkimusta kannattaa lähteä toteuttamaan. Tässä vaiheessa me päätimme tehdä tutkimuksesta laadullisen.

5.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten isät kokevat perhevalmennuksen ja kuinka toimintaa tulisi kehittää?
2. Miten isät kokevat isä-vauvaryhmän toiminnan ja kuinka toimintaa tulisi kehittää?

Tutkimusongelmat rajaavat opinnäytetyön isän näkökulmaan ja tulevien isien kokemuksiin, jolloin työ antaa JYTAn Kannuksen perhevalmennukselle hyödyllistä tietoa toiminnan kehittämiseksi.

Tulevan isän vanhemmuuden tukeminen saattaa joiltain osin erota tulevan äidin tuen tarpeesta. Isälle raskaus ja sen haasteet saattavat olla abstrakteja käsitteitä. Isäksi tulo ja isäksi kasvaminen vaatii niin perhevalmennukselta, kuin isältä itseltään paljon mietintää ja asioiden läpikäymistä.

Yhtä suurella mielenkiinnolla me selvitimme, miten miehet suhtautuvat ryhmätoimintaan? Naisille ryhmässä keskustelu ja yhdessä tekeminen sekä asioiden jakaminen ovat luontevia

tapoja toimia. Millaista toimintaa miehet mahdollisesti haluaisivat, sekä miten ryhmätoiminta tulisi järjestää?

5.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus

Tutkimusmenetelmäksi me valitsimme laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen. Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus ymmärtää ja tulkita sekä antaa erilaisia merkityksiä asioille tai ilmiöille. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään aineiston keruussa avoimia kysymyksiä tai haastatteluja, joihin vastaukset saadaan suusanallisesti tai kirjoitettuna. Tutkimukseen osallistujien valinnassa käytetään harkinnanvaraista otosta, koska osallistujien määrä on usein suppea. (Laadullinen ja määrällinen tutkimus 2016).

Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla me pystymme ymmärtämään isäksi kasvun prosessia. Mitä mies käy prosessin aikana läpi ja kuinka tämä prosessi näyttäytyy hänen elämässään? Aiheeseen lähestymiseen kvalitatiivinen tuo miesten kokemukset ja ajatukset isyydestä esiin. Kokemukset ovat miehille hyvin henkilökohtaisia, mutta kokemuksista löytyy paljon samankaltaisuutta.

Aikaisempia tutkimuksia perhevalmennukseen liittyen JYTA alueella on vähän. Hakala-Virkkala, S. & Törmäkangas J. ovat tehneet opinnäytetyön vuonna 2012, Hyvä perhevalmennus JYTA-alueen vanhempien ja terveydenhoitajien mielipiteitä perhevalmennuksesta. Valta-kunnallisesti opinnäytetöitä, jotka liittyvät perhevalmennuksen kehittämiseen, löytyy runsaasti.

Tutkimuksessa Hyvä perhevalmennus JYTA-alueella nousee esille perhevalmennuksen merkitys vanhemmuuden tukemissa. Tutkimus on tehty kokonaisvaltaisesti, molempien vanhempien näkökulmasta. Tutkimuksessa tulevat esille samat teemat kuin tekemässämme opinnäytetyössä. Tämä aiemmin tehty tutkimus on osana pohjatyötä ja antaa viitteitä omaan opinnäytetyöhömmö.

Me päätimme tehdä tutkimuksesta laadullisen. Tällöin me voimme tutkia kohdetta, joka on tässä tapauksessa ensimmäistä lastaan odottava isä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Me voimme koota aineisto luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa, jotka tässä työssä ovat perhevalmennus ja vauvaryhmä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 1997,155). Työelämän edustaja aikoi kertoa isille tutkimuksesta ja kartoittaa isiä, jotka ovat kiinnostuneista osallistumaan.

Tutkimusluvan me anoimme joulukuussa 2014 JYTAn peruspalvelujohtajalta. Tutkimuslupahakemuksen me toimitimme suoraan Kannuksen kaupungin yhteispalvelupisteeseen. Tällä me varmistimme hakemuksen ehtimisen peruslautakunnan käsittelyyn. Luvan me saimme 15.12.2014. Opinnäytetyöseminaarissa joulukuussa 2014 me esittelimme opinnäytetyömme aiheen. Seminaarissa me toimimme esiin tutkimusongelmat ja tutkimuksen taustat sekä tarkoituksen.

Kevään aikana me suunnittelimme tiedonhankintaa ja me etsimme esimerkkejä haastattelukysymyksistä. Käytimme hyödyksi myös Hyvä perhevalmennus JYTA – alueella tutkimuksen kysymyskaavaketta. Siitä me saimme paljon ideoita omiin kysymyksiimme. Me päätimme ensin tehdä ryhmähaastattelun ja havainnoiteja niin vauvaryhmästä kuin perhevalmennuksessakin.

Ryhmähaastatteluun me teimme ainoastaan kevyen rungon. Me kokosimme mielestämme keskeisiä kysymyksiä opinnäytetyön aiheeseen liittyen. Haastateltava ryhmä koostui pilottiryhmän isistä. Isistä paikalla oli kolme. Ryhmähaastattelun tehtyämme totesimme, että materiaali ei vielä riitä, joten me päätimme tehdä lisäksi yksilöhaastatteluja. Ryhmähaastattelun perusteella me aloimme suunnittelun yksilöhaastatteluun soveltuvista kysymyksistä. Kysymysten asettelussa me käytimme muutamaa tuttua isää koevastaajina.

Me kävimme havainnoimassa vauvaryhmää. Tämä ryhmä koostui neljästä isästä ja heidän lapsistaan. Lapset olivat havainnointi ajankohdassa 3 – 5 kuukauden ikäisiä. Havainnoimalla saimme hyvää materiaalia koostaessamme yksilöhaastattelu kysymyksiä.

Perhevalmennusta me kävimme havainnoimassa kahdella eri aihekerralla. Näissä molemmissa havainnointi kerroissa oli mukana samat tulevat vanhemmat. Perhevalmennuksen aiheina olivat imetys ja raskausaika sekä loppuraskauden oireet. Toinen havaintokerta oli isyyteen liittyvistä asioista keskustelua vapaaehtoisen työntekijä isän kanssa.

Havainnoinnit me teimme kaikki yhdessä. Näin me saimme enemmän tehtyä huomioita ja me saimme havainnoille enemmän syvyyttä, kun molemmat seurasivat asioita hieman eri näkökulmasta. Havaintokertojen jälkeen me teimme havainnoistamme heti yhteenvedon, jolloin molemmilla oli samat tulokset käytössään. Samoin me teimme haastattelukysymysten vastauksien kanssa. Lopuksi me teimme yksilöhaastattelut. Olimme edellisillä havaintokerroilla sekä ryhmähaastattelulla saaneet käsityksen yksilöhaastattelukysymysten sisällöstä.

Toinen meistä opinnäytetyöntekijöistä haastatteli yksin kaksi yksilöhaastattelua, sillä haastateltavat isät tekivät iltapainotteista työtä, joten haastattelut painottuivat päiväaikaan, jolloin toinen opinnäytetyön tekijöistä oli työssä, eikä sen vuoksi kyennyt osallistumaan. Loput kolme haastattelua me teimme yhdessä. Kesällä me sovimme toisen tekevän kirjakatsauksen ja toinen meistä etsi internetin kautta tietoa, jota me voimme käyttää aineiston kokoamiseen. Samalla meidän molempien oli tarkoitus kirjoittaa oma versio työstä. Me olimme sopineet sisällyksen aiheeseen. Aiheen sisällyksen sopiminen mahdollisti yhteisen kirjoitus-suunnitelman, joka ohjasi kirjoittamaan saman sisältöisesti.

Syksyllä me kokosimme tuotoksemme yhteen. Ensin me molemmat luimme toisemme kirjoittamat versiot ja me merkitsimme niistä ne kohdat, jotka me halusimme työhön liitettävän. Samat asiat tulevat näin ollen automaattisesti koostettua työhön. Tämän koostetun raaka-vedoksen me lähetimme ohjaavalle opettajalla luettavaksi ja kommentoitavaksi. Saadun palautteen avulla me jatkoimme työn tuottamista yhdessä käyttäen reaaliaikaista internet yhteyttä hyväksi.

5.3 Aineiston keruu

Aineistoa opinnäytetyöhön me keräsimme kolmella eri tapaa. Me havainnoimme, teimme ryhmähaastattelun ja lopuksi kuusi strukturoitua lomakehaastattelua isille, jotka olivat perhevalmennukseen sekä vauvaryhmään osallistuneet. Tärkeimmäksi tiedonlähteeksi nousi strukturoitu lomakehaastattelu. Havainnoimalla isiä me saimme vahvistuksia heidän antamiin vastuksiin, jotka tukivat toinen toistaan. Ryhmähaastattelu tukee näitä kahta aikaisempaa menetelmää.

5.3.1 Strukturoitu lomakehaastattelu

Strukturoidussa eli lomakehaastattelussa käytetään lomaketta, jossa on valmiita kysymyksiä, joihin on valmiita vastausvaihtoehdot, siinä voi olla myös avoimia kysymyksiä. Strukturoidussa haastattelussa esitetään kysymykset samassa järjestyksessä kaikille haastateltaville. (Saaranen – Kauppinen & Puusniekka 2006.) Strukturoidut lomakehaastattelut me teimme viiden isän kanssa. Kaikki haastateltavat isät olivat käyneet perhevalmennuksessa ja isä-vauvaryhmässä. Isät olivat saaneet kysymykset etukäteen sähköpostiin, jotta olivat

voineet valmistautua haastatteluun. Strukturoidut lomakehaastattelut me teimme haastatteluvien kotona sovittuna ajankohtana. Osassa haastatteluissa paikalla oli haastateltavan lisäksi hänen puolisonsa.

Haastatteluissa ilmapiirit olivat rentoja ja isät olivat orientoituneita haastatteluun. Haastateltava isä mietti vastuksiaan, kaikki kysymykset eivät olleet helppoja. Aikaa vastaamiseen antamalla, he saivat muodostettua vastuksen. Parhaiten isä vastasi keskustelun kaltaisiin kysymyksiin. Lomakehaastattelun etuna on se, että samat kysymykset tulevat jokaisessa haastattelussa esitettyä. Strukturoiduissa lomakehaastatteluissa vastaukset olivat yllättävän yhteneväisiä, vaikka isät kuuluivat eri perhevalmennusryhmiin.

5.3.2 Havainnointi

Havainnointia eli observointia käytetään tiedon saamiseksi ihmisiä tarkkailemalla. Tieteellisellä havainnoinnilla tarkoitetaan systemaattista tarkkailua, ei vain satunnaista katselemista. Havainnointia voidaan käyttää tutkimuksissa joko esimerkiksi haastattelujen lisänä tai vain pelkästään havainnointina. Havainnoinnilla saadaan välitöntä informaatiota yksilön, ryhmien ja organisaatioiden käyttäytymisestä ja toiminnasta. Havainnointi sopii hyvin laadullisen tutkimuksen menetelmäksi. (Saaranen – Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Havainnointi voidaan jakaa kahteen osaan: osallistuvaan suoraan havainnointiin, jossa tutkijalla on aktiivinen rooli havainnoitavassa toiminnassa ja ei – osallistuvaan suoraan havainnointiin, jossa tutkija pitäytyy havainnoijana. (Saaranen – Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tässä työssä meidän havainnointimme on nimenomaan, ei – osallistuvaa suoraa havainnointia. Me havainnoimme kahdella perhevalmennuskerralla sekä kahdella isä-vauvaryhmäkerralla. Havainnointia me teimme perhevalmennuksen aikana.

Ensimmäisessä meidän havainnoinnissamme perhevalmennuksessa keskusteltiin lastenhoidosta ja vanhemmuudesta. Aluksi isät ja äidit saivat yhteistä tietoa lastenhoitoon ja käsittelyyn sekä imetykseen liittyen. Läpi käytiin vanhemmuutta ja siinä jaksamista. Isät olivat kiinnostuneen oloisia, jännittyneitä sekä varautuneita. Juurikaan esitelmän aikana he eivät kyselleet tai keskustelleet. Valmennuksen aikana isät kuuntelivat ja tutkivat kiinnostuneina esitteitä, joita heille jaettiin. Tulevia vanhempia vauvan sylihoito kiinnosti kovasti.

Lastenhoidon harjoittelu vuoron tullessa isät ja äidit jaettiin eri ryhmiin. Äidit jäivät katsomaan lastenhoidosta kertovaa videokuvamateriaalia. Isät siirtyivät terveydenhoitajan työhuoneeseen harjoittelemaan nukkevauvan avulla vauvan hoitoa ja käsittelyä. Ensin terveydenhoitajan näytti, kuinka vauvaa tulee käsitellä. Isät seurasivat tiiviisti terveydenhoitajan toimintaa. Tämän jälkeen isät pääsivät vuorollaan harjoittelemaan nukkevauvan käsittelyä. Isät olivat varovaisia ja keskittyneitä.

Isien harjoittelun jälkeen kysimme heiltä tuntemuksia vauvan käsittelystä. Isät vastasivat jännittävänsä tulevan lapsensa käsittelyä. Keskustelussa isien kanssa tuli esille kauhutariinat synnytyksestä, joita he olivat kuulleet jo asian kokeneilta isiltä. Tulevat isät suhtautuivat asiaan avoimesti miettien erilaisia vaihtoehtoja. Isät odottavat synnytyksen sujuvan normaalisti ilman ongelmia, mutta tiedostavat mahdolliset ongelmat. Isät myös kertovat saaneensa vertaistukea ystäviltaan isäksi tulemiseen. Tämän jälkeen oli aika vaihtaa äitien kanssa paikkaa. Nyt oli tulevien isien vuoro mennä katsomaan lastenhoitoon liittyvää videota.

Seuraavaksi me havainnoimme huhtikuussa 2015. Tällöin perhevalmennuksen aiheena oli tulevaan isyyteen liittyvät asia sekä synnytyksen jälkeinen elämä. Paikalla oli kaksi isää, kaksi terveydenhoitajaa sekä miesnäkökulmaa tuleville isille antava vapaaehtoistyöntekijä, joka on käynyt puhumassa perhevalmennukseen osallistuvilla isillä jo usean vuoden ajan.

Tulevat vanhemmat saapuivat yhdessä perhevalmennuskertaan. Isät ja äidit jaettiin eri ryhmiin. Äideille oli tiedossa rentoutumista, jota toinen terveydenhoitaja ohjasi eri tilassa. Isät jäivät vapaaehtoistyöntekijän ja terveydenhoitajan kanssa keskustelemaan tulevasta isyydestä. Terveydenhoitaja johdatteli keskustelua. Tunnelma oli isien kohdalla rentoutunut ja keskustelu sujuvaa.

Vapaaehtoistyöntekijänsä aloitti keskustelun rennosti raskauden toteamisesta ja sen alkuvaiheista sekä sen tuomista tuntemuksista. Hyvin sujuvasti hän kysyi tulevilta isiltä asiasta. Isät kertoivat hyvin selkeästi oman kokemuksensa. Raskauden edistymiseen keskustelu siirtyi luontevasti. Vapaaehtoisissa kertoi omasta kokemuksestaan ja siitä, miten pikkuhiljaa puolison raskauden edetessä alkoi miettiä tulevia hankintoja. Mitkä olisivat ensimmäiset hankinnat ja mitkä niistä olisivat tärkeimmät. Aiheesta tuli hyvää ajatusten vaihtoa ja tulevat isät kyselivät paljon.

Synnytys aiheena herätti paljon kysymyksiä. Tulevien isien mielessä oli kysymyksistä haastavin, mistä tietää milloin on aika lähteä sairaalaan? Lisäksi isät kysyivät, mikä on tulevan

isän rooli synnytyksessä? Vapaaehtoinen kokemusisä kertoili hyvin rauhoittavasti omista kokemuksista.

Vapaaehtoisissä kertoi ja painotti hyvin paljon parisuhteen hoitamista ja sen eteen tehtävää työtä. Isä saattaa alussa vauvan ja äidin kotiudutta kokea olevansa ulkopuolinen ja tuntee mustasukkaisuutta vauvasta. Vapaaehtoistyöntekijä kertoi asioista realistisesti, joista sitten keskusteltiin yhdessä tulevien isien kanssa. Isillä oli myös mahdollisuus esittää kysymyksiä. Tunnelma oli hyvin rento. Isät kuuntelivat mielenkiinnolla ja ottivat osaa keskusteluun vaihtelevasti. Miehet toivat julki omia ajatuksiaan raskaudesta, synnytyksestä ja synnytyksen jälkeisestä elämästä. He myös tekivät tarkentavia kysymyksiä vapaaehtoiselle isälle tämän kertomuksen välissä.

Kolmas havainnointi kerta oli vauvaryhmässä. Johon osallistui kolme isää 3 – 5 kuukauden ikäisen lapsensa kanssa. Isistä paistoi selvästi ylpeys omasta lapsestaan ja osaamisestaan lapsensa hoidossa. Heistä oli mukava jutella muiden samassa tilanteessa olevien isien kanssa. Isillä tuli paljon kysymyksiä lapsen kehitykseen ja hoitoon liittyen. Ilmapiiri oli hyvin rento ja vapautunut.

Pilottiryhmän havainnoinnissa kävi ilmi, että vaikka ryhmä oli hyvin yhtenäinen, oli havaittavissa pientä kilpailua perheiden kesken siitä, miten lasta hoidetaan. Osa oli käyttänyt enemmän tukiverkostoa, kun toiset. Isät keskittyivät enemmän lapsiinsa. Toiset olivat lapsen kanssa jatkuvasti, osa vain seurasi lapsensa touhuja. Siirtyessämme isien kanssa eri huoneeseen ryhmähaastattelua varten, alkoi osassa isistä huomata jännittyneisyyttä mitä tuleman pitää.

Meidän havainnoidessamme eri vaiheessa olevia isiä ja huomasi, miten isyys muuttuu raskauden edetessä. Konkreettisesti muutos näkyy isissä, jotka elävät lapsiperhe-elämää. Muutos näkyy isien varmuutena omasta asemasta sekä lapsen hoidon varmaotteisuudesta. Perhevalmennuksen ensimmäisillä kerroilla isät selvästi vielä hakivat omaa suhtautumistaan tulevaan isyyteensä.

Isät yksivuotistapaamisessa olivat jo paljon rennompia ja osasit ottaa lapsen mukaan luonnollisesti ryhmätilanteessa. He tekivät havaintoja omasta ja toisten lapsista ja huolehtivat oman lapsen hyvinvoinnista tilassa ja tilanteessa. Heistä huokui varmuus isyydestä sekä vanhemmuudesta. Isistä huokui onnellisuus, vastuullisuus ja he katsoivat asioita huumorin kautta tulevaisuuteen.

5.3.3 Ryhmähaastattelu

Ryhmähaastattelua voidaan käyttää tutkimuksissa, joko yksilöhaastatteluiden ohessa tai vain yksistään. Ryhmähaastattelu tehdään siten, että tutkimuksen kohteena olevista asioista keskustellaan yhdessä niin, että haastatteliija puhuu samanaikaisesti ryhmälle, mutta kysyy myös välillä kysymyksiä yksittäisiltä ryhmän jäseniltä. (Saaranen – Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Ryhmähaastattelun avulla saadaan tietoa siitä, miten yksittäiset henkilöt muodostavat yhteisen näkemyksen tutkittavasta asiasta. Siinä voidaan samalla seurata millaisista puheenvuoroista ja perusteluista keskustelu koostuu ja minkälaiset arvot ja normit ryhmässä vallitsevat. (Saaranen – Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Me teimme ryhmähaastattelun pilottiryhmän isien kanssa, kun he kokoontuivat koko perheen tapaamisessa, noin vuosi lapsen syntymän jälkeen. Pilottiryhmällä tarkoitamme tässä tutkimuksessa Kannuksen perheneuvolan ensimmäistä isä-vauvaryhmää ja sen jäseniä. Ryhmä kokoontui vuoden kuluttua uudestaan ja tässä kokoontumisessa käytiin läpi, miten perhevalmennus ja isä-vauvaryhmä oli koettu, miten oli vuosi lapsen kanssa sujunut.

Ryhmähaastattelussa oli selkeästi havaittavissa, että osalla oli nopea reagointi kysymyksiin ja halu keskustella tuoden ajatuksiaan julki, kun taas toiset olivat hiljaisempia. Keskustelun edetessä hiljaisemmatkin rohkaistuivat ja ajatukset alkoivat tulla esiin. Ehkä ryhmän lämmitelyyn olisi pitänyt olla enemmän aikaa tai sopia haastattelun ajankohta toisin.

Ryhmähaastattelussa isät toivat esille tyytyväisyytensä perhevalmennukseen ja vauvaryhmään. Ryhmä kertoi saaneensa paljon hyvää tietoa perhevalmennuksessa tulevana isänä. Eivät kokeneet jääneensä ilman huomiota tai ettei heidän esittämiin kysymyksiin olisi saanut vastausta. Vauvaryhmän tapaamisen haastateltavat toivat hyvänä kokemuksena esiin.

Ryhmähaastattelun keskustelussa tuli esiin, miten isyys on muuttanut miesten elämää. Mitkä asiat ovat muuttuneet ja miten, aikaan ennen lasta? Esille tuli ajan käyttö, viihteellä käyminen, alkoholin käytön vähentäminen, harrastusten karsiutuminen sekä parisuhteen kannalta oleellinen ajan jakaminen. Isät haluavat löytää harrastuksia, joita voi tehdä yhdessä perheen kanssa. Yhdessä tekeminen tuo toivottua yhteistä aikaa.

”Oli hyvä käydä perhevalmennuksessa, oli pakko tulla”

Isät kokivat saaneensa perhevalmennuksesta hyvää tietoa ja ennen kaikkea vertaistukea. Isyydestä ja isäksi tulemisesta he keskustelivat kavereiden ja perhetuttujen kesken. Myös työkavereiden kesken aiheesta keskustellaan ja vaihdetaan kokemuksia. Kukaan isistä ei ollut keskustellut oman isän kanssa aiheesta.

6 TUTKIMUSTULOKSET ISIEN KOKEMUKSISTA PERHEVALMENNUKSESTA JA VAUVARYHMÄSTÄ

Tutkimukseemme me teimme yhden ryhmähaastattelun ja viisi yksilöhaastattelua sekä havainnointi kertoja. Haastateltavien isien ikäjakauma oli 21- yli 35 vuotiaita. Parisuhteen muoto oli pääosin haastateltavien kesken avoliitto. Perhemuotona haastateltavilla oli pääosin ydinperhe. Parisuhteen kesto oli suurimmalla osalla 5-10 vuotta. Kaikilla isillä oli koulutus, yleisin oli ammatillinen koulutus. Kaikki haastateltavat isät olivat kyseisellä hetkellä työelämässä. Taloudellisen tilanteensa he arvioivat hyväksi tai keskitasoiseksi.

Perhevalmennuksen tulokset muodostuvat havainnoistamme, ryhmä- ja yksilöhaastattelusta.

6.1 Perhevalmennus isien kokemuksena sekä perhevalmennuksen kehittämideoita

Ryhmä- että yksilöhaastatteluissa nousi esille tyytyväisyys perhevalmennukseen. Perhevalmennuksen antaman faktatiedon lisäksi aiheita käsiteltiin sopivan laajasti, jolloin jokainen osallistuja sai jotain uutta tietoa. Isät olivat tyytyväisiä perhevalmennukseen ja sen sisältöön. He saivat tarvitsemaansa tietoa tulevaan isyyteensä. Isät saivat tutkimustulosten perusteella perhevalmennuksesta tarvitsemaansa tukea ja kokemusten vaihtoa toisten samassa tilanteessa olevien isien kanssa.

”Valmistaa tulevaan.”

”Joka kerrasta joku juttu jäi mieleen.”

”Sai uutta tietoa lapsenhoidosta.”

Pääsääntöisesti isät olivat sitä mieltä, että heidän oli hyvä olla kuuntelemassa myös enemmän äiteihin liittyviä aiheita, kuten esimerkiksi imetystä. Tällöin he pystyivät olemaan paremmin tukena äideille imetyksen aikana sekä ymmärtämään isän mukana olon tärkeyden.

”Kaikki aiheet isänäkin hyvä olla kuulemassa, vaikka ei konkreettisesti voisi asioita tehdä. Saa neuvoja, joita voi äidille antaa.”

Keskusteltaessa vauvanhoidosta isien mielipiteet olivat hyvin ristiriitaisia. Isillä, joilla oli jo kokemusta vauvojen käsittelystä, esimerkiksi sukulaisten lasten kautta, eivät kokeneet harjoittelua nukkevauvalla niin tärkeäksi kuin ne isät, joilla kokemusta ei vielä ollut vauvojen käsittelystä. Havainnot tukivat näitä vastauksia. Isät joilla oli kokemusta lapsen hoidosta, olivat harjoittelutilanteessa hieman rennompia. Isät toivoivat harjoitteluja enemmän.

”Tällä kertaa ei tullut uusia asioita, päivän selvää. Sisarusten lapsia olen hoitanut.”

”Kylvetys tarpeellinen. Vaatteiden pukeminen ja vaipanvaihto, kaikki oli uutta.”

Kerta, jonka aiheena oli synnytys ja sairaalaan lähtö, oli isien mielestä erittäin tarpeellinen. Isien mukaan, he saivat varmuutta, milloin sairaalaan tulee lähteä sekä miten voi tukea äitiä synnytyksen aikana. Haastatteluissa kävi ilmi, että isät olivat ottaneet oman roolinsa synnytyksessä. Isät olivat kokeneet itsensä tarpeellisina.

”Neuvottiin laitoksella vaatimaan kätilöiltä puudutteita, joka on todella tärkeää.”

”Sain hyvää tietoa.”

”Muistaa olla tukena ja turvana äidille.”

Vapaaehtoistyöntekijä isän kerralla asioista keskusteltiin isän näkökulmasta. Tähän kertaan isät olivat erityisen tyytyväisiä. Haastatteluissa isät kertovat olevansa kiitollisia miehen näkökulman tuomisesta perhevalmennukseen.

Yksi isä oli myös vahvasti sitä mieltä, että äitien olisi ollut hyvä olla myös kuulemassa miehen näkökulma raskauteen, synnytykseen ja lapsen hoitoon liittyvissä asioissa. Osa isistä toivoisi olevan vielä toisen kerran, miehen näkökulmasta. Aiheita toiselle kerralle voisi olla esimerkiksi arjessa jaksaminen, unirytmii ja työ.

”Tietenkin se antoi miehen puolelta mielipiteen ja mitä miehen olisi hyvä tehdä.”

”Naiset olisivat voineet olla kuuntelemassa mitä mies sanoo ja neuvoo. Kuulisi toisen sukupuolen ajatuksia ja kokemuksia, äitikin osaisi sovittaa omat ajatukset paremmin.”

”Miehet keskustelivat enemmän.”

Vapaaehtoistyöntekijä isän aiheena oli, miten elämä muuttuu lapsen syntymän jälkeen. Hän kertoi, miten vauva vie kaiken huomion äidiltä ja isä jää tästä huomiosta paitsi. Isän on vain yritettävä ymmärtää, että vaimo on vauvalla lainassa ja palaa vauvan kasvaessa takaisin. Vapaaehtoistyöntekijä isän kertoman mukaan isä tulee tässä vaiheessa perhe-elämää osallistua mahdollisimman paljon vauvan hoitoon ja olemalla lähellä.

Havainnointi tukee tämän kerran tarpeellisuutta. Vapaaehtoistyöntekijä isän rauhallinen jutustelun tyylinen kerronta oli tuleville isille vapauttava kokemus. Tässä kerrassa isät olivat aktiivisia kuuntelijoita, mutta esittivät mieltä askarruttavia kysymyksiä kokeneelle isällä.

Haastattelujen vastauksista nousi esille tyytyväisyys perhevalmennuksen sisältöön. Isät kokivat hyväksi lapsen hoitoon sekä lapsiperheen arkielämään liittyvien asioiden sisällön.

”Paljon hyvää tietoa.”

”Pääsi toisten pariskuntien kanssa vaihtamaan mielipeiteitä.”

”Hyvä ku järjestetään.”

Pilotti-ryhmässä nousi esille ajankäyttö. Ryhmä koki aiheen tarpeelliseksi. He olivat perhevalmennuksen aikana alkaneet miettiä omaa ajankäyttöään. He olivat tiedostaneet ne asiat, joihin heidän on tehtävä itse muutos. He olivat miettineet ajan jakamista. Tällä me tarkoitamme isien halua osallistua lapsen hoitoon omalta osaltaan ja isät mahdollistavat äidin harrastusten jatkumisen sekä äidin oman ajan saamisen.

Isät halusivat kehittää perhevalmennuksen toimintaa muutamilta osilta. Heidän mielestään videokuvamateriaalia tulisi nykyaikaistaa sekä miettiä videokuvamateriaalin sisältöä. Isät totesivat videomateriaalin turhaksi, sen toistuvuuden vuoksi. Havainnot tukevat isien mielipidettä videokuvan päivityksestä sekä materiaalin sisällöstä.

”Materiaaleja vois päivittää 2000 – luvulle.”

”Vois kysyä jäikö viime kerrasta kysyttävää”

”Ei kalvosulkeisia, enemmän keskustelua.”

Isien toiveena oli saada keskustella enemmän perhevalmennuksen edellisen kerran aiheista. Aiheisiin etenkin imetykseen isät toivoivat mietittävän, onko rintaruokinnan helppouden painotus kohdallaan? Monelle äidille se tuottaa paineita ja stressiä, etenkin, jos rintaruokinta ei onnistu. Vertaistuki koettiin hyvin tarpeelliseksi.

”Jättäsin pois tissisyöttämisen tärkeyden toittamisen. Mitä jos imetys ei onnistukaan, onko huono äiti?”

”Seuraavalla kerralla aina edellisen kerran purku. Mitä ajatuksia herättänyt ja mahdolliset kysymykset.”

6.2 Isä-vauvaryhmän toiminta isän näkökulmasta ja miten he kehittäisivät toimintaa

Isien vastauksissa kävi ilmi, ettei heillä ollut minkäänlaisia odotuksia isä-vauvaryhmän suhteen. Lähinnä odottivat muiden kanssa keskustelua ja muiden mielipiteitä erinäisistä asioista. Isät olivat pääsääntöisesti sitä mieltä, että isä-vauvaryhmästä oli hyötyä. Ainakin yksi sai tästä kerrasta itsevarmuutta omaan toimintaansa. Vain yksi isistä oli sitä mieltä, ettei isä-vauvaryhmästä saanut vertaistukea, koska ryhmä kokoontui vain yhden kerran.

”Muiden isien kanssa keskustelua.”

”Näkee muut isät ja miten ne käyttäytyy omien lastensa kanssa.”

”Saa vertaistukea.”

Isä-vauvaryhmän kokoontumiskertojen määrä jakoi isien mielipiteitä. Osa isistä oli sitä mieltä, että yksi kerta riittää. Toinen osa isistä toivoi kertoja olevan enemmän, esimerkiksi puolivuositain. Olisiko kokoontumiskerroilla aina oma aiheensa vai olisiko kerrat vapaa-aiheisia? Nämä saivat isien mielipiteet jakautumaan. Yksimielisiä isät olivat siitä, että isä-vauvaryhmän ohjaajan ei tarvitse olla mies.

”Ei tarvi. Kerta riittää.”

”Pikkuryhmä voisi kokoontua puolivuositain parin vuoden ikäiseksi asti.”

Osa isistä koki tarvetta toiminnalliselle isä-vauvaryhmälle tai isä-lapsiryhmälle. Aiheina näissä voisi heidän mukaansa olla esimerkiksi vauvauinti, värikylvyt, musiikkileikkikoulu ja retket. Osa isistä koki tarvetta myös koko perhettä yhdistävälle toiminnalle omalla paikkakunnalla.

”Voisi olla hyvä idea, esimerkiksi vauvauintia tai muuta vastaavaa.”

Isät olivat osanneet omasta mielestään hyödyntää hyvin perhevalmennuksessa saamiaan tietoja ja kokemuksia lapsiperhe arkeen. He esimerkiksi olivat hyödyntäneet isovanhempia arjessa jaksamisen tukena.

”Isovanhempia hyödynnetty.”

”Kaikkea hyödynnetty mikä jäi mieleen.”

Oliko perhevalmennus sekä isä-vauvaryhmä vaikuttanut vauvanhoidon jakautumiseen isän ja äidin välillä, jakoi isien mielipiteitä. Osa koki, että on saanut tukea ja varmuutta isänä toimimiseen, osalla taas ollut asia päivänselvää, miten paljon haluavat olla mukana vauvan hoidossa.

”Alunperinkin olen halunnut olla mukana. Valmennus vahvistanut.”

”Perhevalmennus vaikutti paljon jakautumiseen, oma isä ollut poissa paljon. Nyt olen itse opetellut olemaan kotona.”

Havainnot tukivat vahvasti haastattelujen tuloksia. Havainnoissa näkyi tulevien isien kiinnostus omaan rooliin isänä sekä puolisona. Perhevalmennuksen tarpeellisuus näkyi isien suhtautumisena omaan lapseen. Tätä tukivat myös havainnot siitä, miten isät käyttäytyivät ollessaan oman lapsensa kanssa. Isät olivat rohkeasti sekä luonnollisesti perheen ollessa samassa tilassa. He olivat oma-aloitteisia hoivaamaan lastaan myös äidin läsnä ollessa. Isät eivät tarvinneet äidin tukea, vaan he toimivat itsenäisesti sekä jokaiselle sopivalla tavalla.

Havainnoissa näkyi selvästi miesten kasvu isäksi. Perhevalmennuskerroilla tulevista isistä näkyi epävarmuutta ja suurta halua saada tietoa mahdollisimman paljon. Lapsen synnyttyä ja isän päästyä hoitamaan ja hoivaamaan omaa lastaan, tämä näkyi onnellisuutena ja kehittyvänä varmuutena. He olivat oivaltaneet hoivaavansa omaa lastaan. Pilotti-ryhmässä näkyi selvästi vuoden aikana hankittu varmuus lapsen hoitamisesta ja hoivaamisesta. Kaikissa havainnoissa yhteistä oli isien rauhallisuus, vaikka he olisivat olleetkin epävarmoja, ei se näkynyt ulospäin millään tavoin. Haastatteluissa sekä havainnoissa näkyi isien rohkeus ja halu elää lapsen kanssa. Isien vastaukset sekä heidän toiminta perheen ollessa yhdessä oli tasapainossa haastatteluissa tulleiden vastauksien kanssa, jossa isät kertovat halustaan olla lapsensa kanssa mahdollisimman paljon.

6.3 Johtopäätökset

Tutkimustulosten perusteella me voimme tehdä johtopäätöksen neuvolan perhevalmennuksen tarpeellisuudesta tulevan isän tukena. Tutkimusotanta oli pieni ja huomioimme tämän johtopäätöksiä tehdessämme. Me tuomme esille johtopäätöksissä ne asiat, jotka vastauksissa toistuivat ja nousivat yleisimmin esiin.

Johtopäätöstä tukevat tuloksissa esiin noussut vertaistuki. Perhevalmennus antaa mahdollisuuden tuleville isille tutustua toisiin samassa tilanteessa oleviin miehiin. Perhevalmennuksen aiheet olivat heille tarpeellisia ja he saivat hyvää uutta tietoa. Tämä tieto rohkaisi miehiä osallistumaan lapsensa hoitoon sekä ymmärtämään oman roolinsa lapsen hoidossa ja huollossa sekä isän merkityksen lapsen kehitykselle. Tulevat isät eivät haastattelutulosten perusteella keskustele oman isän tai isoisän kanssa isyydestä tai he eivät vertaile, miten isyys on muuttunut ajan kuluessa. Enemmän keskustelua käydään oman äidin ja ystävien kanssa sekä työkavereiden kesken. Eerola & Mykkänen kirjassaan *Isän kokemus* sekä Juvakka & Viljanmaa kirjassaan *Miehen mittainen isä* tuovat esille isäksi kasvun prosessia sekä isyyden mallin siirtymiseen isältä pojalle.

Perhevalmennus antaa tuleville isille tukea heidän kasvatustyöhön ja pohjustaa miettimään isän omaa kasvatustajatausta. Juha T. Hakala on kirjassaan *Isän kasvatustoppi*, ottanut kantaa siihen, että isät tarvitsevat tukea omaan kasvatustyöhönsä. Hänen mielestään tutkimustieto sekä kirjalliset oppaat ovat usein naisten kirjoittamia ja isänäkökulma jää pois oppaista. (Hakala 2009, 24.) Siksi vapaaehtoiskokemusiisän perhevalmennuskerta on tulevien isien kannalta tärkeä.

Perhevalmennuksen havainnoinneissa näytti siltä, että ilta - ajankohta ei välttämättä tuleville isille ollut ajankohtainen. Isät tekivät pitkiä työvuoroja ja useimmat tulivat perhevalmennukseen suoraan töistä, joten vireystaso ei välttämättä ollut paras mahdollinen.

Molemmilla perhevalmennuksen havainnointi kerroilla oli huomattavissa isien vaiteliaisuus, kun puoliset olivat paikalla. Puolisoiden poistuttua kuuloetäisyydeltä, isät kertoivat vapautuneemmin omista tuntemuksistaan isäksi tulosta. Yksilöhaastatteluissa olisi tulosten kannalta parempi saada sellainen aika sovittua, jolloin haastateltava isä voisi olla yksin tilanteessa. Äidin läsnäolo tuntui tukahduttavan isän ja isä tukeutui vastauksissaan puolison näkemykseen asiasta. Hän ei saanut sanottua rohkeasti omia kokemuksiaan tai ajatuksiaan kysymyksiin. Toisaalta joissain tilanteissa äidin muisti oli parempi. Hän saattoi muistaa asiat tapahtuma ajankohdissa paremmin kuin isä.

Ryhmähaastattelun etuja on parhaimmillaan se, ettei tarvitse kuin ohjata keskustelua kysymysten suuntaan. Aiheenanto aloittaa keskustelun. Ryhmähengen ollessa jäsenten välillä rennon ja vapautuneen, onnistuu vapaa muotoinen keskustelu, josta voi poimia vastaukset. Ryhmässä on helpompi tuoda ajatuksiaan esille, myös ryhmän hiljaisempien. Ryhmä käy keskenään dialogia.

Vauvaryhmän tarpeellisuus tutkimuksen mukaan jakoi mielipiteitä. Ajatukset ryhmästä olivat melko ristiriitaisia. Ajatukseen vauvaryhmästä vaikutti perhevalmennuksenryhmä. Pääsääntöisesti vauvaryhmän toiminta koetaan hyödyllisiksi isien keskuudessa. Ryhmästä saatu tuki on auttanut isiä hoitamaan vauvaa sekä tuonut varmuutta isänä olemiseen.

7. POHDINTA

Meidän opinnäytetyömme aihe tuli harjoitustutkimuksen pohjalta. Me olimme molemmat kiinnostuneita perehtymään isyyteen ja isäksi kasvunprosessiin. Me aloimme selvittämään, miten me voisimme hyödyntää kiinnostuksen työelämään. Kannuksen äitiysneuvolan perhevalmennus kaipasi tutkimusta juuri isänäkökulmasta, johon me tartuimme.

Opintoihin liittyvä perhetyön ja lastensuojelun opinnot tulevat tässä tutkimuksessa taustaksi. Isän varhainen tukeminen tulevassa vanhemmuudessa on ensi arvoisen tärkeää. Varhainen isän tukeminen on osaltaan varhaista lastensuojelutyötä. Mahdollisiin ongelma-kohtiin voidaan puuttua ennen lapsen syntymää keskustellen, tietoa jakaen sekä ohjaten.

Opinnoissa voisi käyttää myös Miessakit ry:n materiaalia miestyöstä samoin kuin turva- ja ensikotiliiton materiaalia. Olisi tärkeää tuoda perhetyön ja lastensuojelutyöhön miesnäkökulmaa. Sillä näillä sosiaalialan osa-alueilla työskennellään isienkin kanssa.

Teoriatietoa etsiessämme me pyrimme löytämään tietoa isäksi kasvusta ja kasvun tukemisesta. Meidän löytämämme teoriatieto tukee tutkimustemme tuloksia Kannuksen perhevalmennuksen toiminnasta.

Opinnäytetyön prosessin aikana me huomasimme, miten paljon tuli mietittyä omaa suhdetta omaan isään sekä puolison suhdetta omiin lapsiimme. Huomaa mietinnän kautta, miten paljon se aika, jossa oma isä on elänyt, on vaikuttanut siihen, millainen isä hän on ollut.

Isäksi kasvun prosessi on mielenkiintoinen ja poikkeaa jonkin verran äidiksi kasvamisesta. Keskustelut eri elämän vaiheessa olevien isien kanssa on ollut avartavaa ja opettavaista. Isäksi kasvu ei tapahdu hetkessä, vaan siihen vaikuttavat tulevan isän omat kokemukset lapsuudesta ja oman isän malli sekä suvun muiden aikuisten miesten tuoma malli. Tulevan isän sosiaalinen ympäristö vaikuttaa isäksi kasvuun. Miten hänen läheisimmät ystävät kokevat isyyden, millaista kuvaa he antavat isyydestä. Tärkein vaikuttava asia on yhteiskunnallinen ilmapiiri isyydelle.

Isyyden kasvun tukeminen on tärkeässä asemassa, kun mietitään millaisia tulevaisuuden isät ovat? Isyys ei muutu hetkessä, vaan sen muuttumisen hoivaavaan suuntaan vie aikaa. Toisaalta tarvitseeko isän toimia samoin kuin äiti?

Perhevalmennuksen tulisi elää sisällöllisesti tässä ja nyt. Kertojen asiasisällön tulisi olla riittävän löyhä, jotta tuleville isille kannalta tärkeälle keskustelulle ja ajatusten vaihtamiselle jää aikaa. Isät tarvitsevat enemmän aikaa sulatella asioita, koska monet asiat ovat vielä perhevalmennuksessa abstrakteja. Äiti kokee odotusaikana monia fyysisiä muutoksia jotka valmistavat äitiä tulevaan synnytykseen ja äitiyteen. Isä näkee vatsan pyöristymisen, mutta ei itse koe samoja asioita, vaan hän rakentaa omaa isyyttään omiin havaintoihin sekä tuntemuksiin.

Perhevalmennuksen ohjaajien mukana olo on tärkeää, aito kiinnostus tulevan isän kysymyksiin ja niihin vastaaminen, ovat tärkeässä roolissa. Perhevalmennuksessa jokaisen tulevan isän on saatava kokea olevansa yhtä tärkeä kuin muutkin tulevat isät. Jokaisen isän on saatava tarvitsemansa huomio ja tuki. Olisiko ohjaajia mahdollista vaihtaa eri kerroille, jolloin perhevalmennus ei tulisi niin rutiinilla ohjattua.

Voisiko ensimmäisellä tapaamiskerralla kartoittaa ryhmän omia toiveita siitä, kuinka tulevia aiheita käsiteltäisiin? Tämä vaihtoehto vaatii ohjaajan valmiutta muuttaa ja rakentaa joka kerta hieman erilaisen perhevalmennus kerta.

Valmennuksessa käytetty videokuvamateriaalin olisi hyvä olla nykyaikaista. Huomasimme seurattessamme perhevalmennuskertaa, jossa isät katsoivat kaksi videoelokuvaa imettämisestä, että isät olivat turhautuneita materiaalin vanhuuteen ja asioiden toistoon, jota videokuvissa tuli esille.

Meidän mielestämme kerta, jossa isät olivat kokemusisän kanssa keskustelemassa, oli hyvä. Tilaisuudessa isät pystyivät puhumaan aiheesta kuin aiheesta. Kokemusisä toi esille esimerkiksi synnytyksen. Kuinka tulevan isän tärkein tehtävä on tukea synnyttävää äitiä ja toimia tulkkina äidin ja henkilökunnan välillä. Isä tietää, mitä äiti haluaa ja pystyy viestittämään siitä henkilökunnalle.

Meidän opinnäytetyömme tarkoitus oli vastata kysymykseen, miten isä kokevat perhevalmennuksen ja vauvaryhmän toiminnan? Perhevalmennus on tärkeä tuki isille heidän valmistautuessaan tulevaan vanhemmuuteen. Perhevalmennus on ensimmäisiä perheen hyvinvoinnin ja vanhemmuuden rakentumisen vaikuttavia tekijöitä.

Aiheesta voisi jatkotutkimusta tehdä kehittämistyönä. Kehittämiskohteena voisivat olla isä perhevalmennuksessa ja perhevalmennuksen materiaalin ajantasaistaminen sekä vauvaryhmän toiminnan kehittäminen siten, että isät saisivat ryhmän toiminnan jatkumaan oma-

aloitteisesti. Motivoisiko alussa lapseen ja perheeseen liittyvät käytännön aiheet? Aiheena voisi olla esimerkiksi turvallinen koti, lapsen ensiapu ja arjen haasteet lapsen kasvaessa.

8. LOPUKSI

Opinnäytetyön tekeminen oli meille haasteellista. Työn tekemisestä oppimme ainakin sen, ettei mikään ole itsestään selvää. Me saimme paljon miettimistä niin etiikan kuin eettisyyden suhteen. Eettisesti mietityttä havainnointi, me pyrimme tekemään sen niin objektiivisesti kuin mahdollista. Tulkinnalle emme jättäneet tilaa.

Kyselykaavakkeet on hävitetty haastatteluiden jälkeen asianmukaisesti. Litteroinnissa tärkeää oli, ettei vastauksista tunnista vastannutta isää. Litteroidut vastaukset on hävitetty asianmukaisesti.

Haastavaa tutkimustyön tekemisessä oli ajankäyttö. Välillä meillä kirjoittamien sujui hyvin, mutta ei tarvinnut kuin yhden väärän sanan kirjoittaminen, ja ajatus katkesi. Uudelleen ajatuksesta kiinni saaminen oli hankalaa.

Mikäli me aloittaisimme työn tekemisen uudelleen, olisi monta asiaa mietittävä uudestaan. Kirjoittamisvaiheessa olisi tärkeää laittaa heti viittaukset kohdilleen ja lähdeluetteloon mahdollisimman oikein kerralla. Kirjojenlainaaminen ja muokatun ajatuksen uudelleen löytäminen on haasteellista jälkeenpäin.

Meistä oli kiinnostavaa päästä kulkemaan pieni matka muutamien perheiden kanssa heidän odotuksessaan. Meistä oli hienoa päästä keskustelemaan ja näkemään uusien isien tapaa olla persoonallisesti isiä.

Iso kiitos Kannuksen äitiysneuvolan perhevalmennusryhmille sekä henkilökunnalle siitä, että me saimme olla mukana. Te mahdollistitte opinnäytetyömme aineiston keruun.

Kiitos teille rohkeille isille, jotka olitte mukana ryhmähaastattelussa kuin yksilöhaastattelussa. Oli rohkeaa päästää vieraat ihmiset kotiin ja kyselemään henkilökohtaisia kysymyksiä. Kiitos teille luottamuksesta ja avoimuudesta.

Päivi Patanaa me haluamme kiitämme hyvistä saaduista ohjeista sekä neuvoista. Annoit meille hyviä vinkkejä aineiston keräämiseen ja hankit meille haastateltavat. Yhteistyö kansasi oli helppoa ja mutkatonta.

LÄHTEET

- Alatalo, A. 2014. Isät lasten asialla. Yle. Www- dokumentti. Saatavissa: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/11/07/isat-lasten-asialla>. Viitattu 9.10.2015
- Borgelin, K, Kryukova, O & Kurkela, K. 2012. Isä-lapsi.fi. Isän asema yhteiskunnassa. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.google.fi/search?q=is%C3%A4-lapsi.fi&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=YgKWVrLSluTuyQP244CwBA#q=is%C3%A4-lapsi.fi+is%C3%A4n+yhteiskunnallinen+asema. Viitattu 12.1.2016.
- Eerola, P., Mykkänen, J. 2014. Isän kokemus. Tampere: Hakapaino.
- Haapio, S., Koski, K., Koski, P. & Paavilainen, R. 2009. Perhevalmennus. Porvoo: Ws Bookwell Oy.
- Hakala, J. 2009. Isän kasvatusoppi. Jyväskylä: Gummerus Kustannus Oy.
- Hirsijärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hirvonen, H. 2011. Isä syntymässä, vauvan odotus, syntymä ja hoito. 3., uudistettu painos. Latvia, Livonia Print: Tammi.
- Isän vapaat. 2015. Kansaneläkelaitos. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kela.fi/isan-vapaat> Viitattu 9.10.2015.
- Juvakka, E., Viljanmaa, J. 2002. Miehen mittainen isä. Helsinki: Werner Söderström Osa-
keyhtiö
- Kiintymyssuhde. 2015. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Kiintymyssuhteen merkitys ja sen tukeminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/lapset-perheet/pieni-lapsi/kiintymyssuhde>. Viitattu 12.1.2016
- Kiintymyssuhde, MLL. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/haku/?E*Q=kiintymyssuhde. Viitattu 31.10.2015
- Laadullinen ja määrällinen tutkimus. 2016. Turkuamk. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://hui01.bh.spt.fi/vk/sotepo/tmrt.nsf/html-view/F79D8B111A0F4995C225711000450FE0>. Viitattu 1.5.2016.

Laru,S.2014. Isäksi ja äidiksi- vanhemmaksi kasvaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.google.fi/search?q=perheaikaa+luennot&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=xyc2VqWIAubXyQPezaLQBA#q=is%C3%A4ski+kasvu+raskausaikana. Viitattu 1.11.2015

Neuvolat tukemassa tasa-arvoista vanhemmuutta. 2008. Tasa-arvoaalit.fi. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.tasa-arvoaalit.fi/kunnallisvaalit2008/vaaliviestit/neuvolat_tukemassa_tasa-arvoista_vanhemmuutta. Viitattu 28.9.2015.

Perhevalmennus. 2015. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Www-dokumentti. Saatavissa: www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/aitiysneuvola/perhevalmennus. Viitattu 1.10.2015

Pulkkinen, L. 2002. Mukavaa yhdessä. Jyväskylä: PS – kustannus.

Saaranen – Kauppinen & Puusniekka. Havainnointi. KvaliMOTV. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L64.html>. Viitattu 31.10.2015.

Saneri, I. 2015. Alkavan isyyden tukeminen. Perheaikaa.fi, nettiluento. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.perheaikaa.fi/nettiluennot/lapsi-tulossa_luento:2733//luento:2733/. Viitattu 1.10.2015

Sinkkonen, J. 2012. Isäksi ensi kertaa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

"Sinusta tulee isä!" - Isäksi kasvamista tukemassa. Ensi- ja turvakoti liitto. Www-dokumentti. Saatavissa:<http://ensijaturvakotienliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/4818baa5a93f57f0b02d8dae6705a5ea/1452523616/application/pdf/4475377/sinusta%20tulee%20is%C3%A4!.pdf>. Viitattu 10.1.2016.

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. 6.4.2011/338. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338>. Viitattu 15.3.2016.

TAUSTAKYSYMYKSET

Valitse vaihtoehto rastittamalla

1. Ikäni on

- alle 20
- 21 - 25
- 25 - 30
- 30 - 35
- yli 35

2. Parisuhteeni muoto

- avioliitto
- avoliitto
- asumme erillään

3. perhemuoto

- ydinperhe (äiti, isä ja yhteiset lapset)
- uusioperhe

4. Parisuhteen kesto

- alle 5 vuotta
- 6-10 vuotta
- yli 10 vuotta

5. Koulutukseni

- peruskoulu
- lukio
- ammatillinen koulutus
- AMK
- yliopisto
- muu?

mikä: _____

6. Tämän hetkinen tilanteeni

- työssä
- työtön
- opiskelija
- yrittäjä
- muu,

mikä: _____

_____

6. Taloudellinen tilanne

- hyvä
- keskitaso
- huolestuttava/epävarma

ISÄKSI TULO

7. Miltä tieto isäksi tulosta tuntui

- innostunut/onnellinen
- sekava/hämmäntynyt
- pelokas/huolestunut, jos vastasit pelokas/huolestunut, mikä aiheutti kyseiset tunteet _____
_____

8. Mikä elämässäsi muuttui lapsen odotus aikana ja miten?

---

9. Miten koet isyytesi suhteessa oman isäsi isyyteen?

---

10. Miten isyys on muuttanut sinua/ miten ajattelet sen muuttavan sinua miehenä?

---

11. Kirjoita 3-5 elämäsi tärkeintä arvoa, siten että 1 on tärkein, 2 toiseksi tärkein jne.?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

12. Onko isyys mielestäsi tasa-arvossa äitiyteen nähden? Perustele _____

_____

PERHEVALMENNUS

13. Olitko mukana perhevalmennuksessa?

kyllä

ei,

miksi _____

—

14. Miten perhevalmennus tuki isyyttäsi ja parisuhdettanne?

_____

_____

_____

15. Olitko ensimmäisellä perhevalmennuskerralla, jossa aiheena oli esittely, aiheisiin tutustuminen ja parisuhde/vanhemmuus?

kyllä

ei

Mikä tässä kerrassa oli hyvää sinun mielestäsi? _____

_____

Mikä huonoa/turhaa sinun mielestäsi? _____

_____

16. Olitko mukana toisella valmennuskerralla, jossa aiheena oli imetys ja raskausaika?

kyllä

ei

Mikä tässä aiheessa sinulle tulevana isänä oli tarpeellista ja mikä tarpeetonta tietoa?

_____

_____

_____

17. Olitko mukana kolmannella valmennuskerralla, jossa aiheena oli vauvanhoito ja vanhemmuus?

kyllä

ei

Saitko uutta tietoa vanhemmuuteen ja vauvanhoitoon, mitä?

Jäikö mielestäsi jotain puuttumaan?

---

18. Olitko mukana neljännellä kerralla, jossa aiheena oli synnytys ja sairaalaan lähtö?

kyllä

ei

Tukiko kerta ennakoajatuksiasi synnytyksestä ja isän roolista synnytyksessä, miten?

Jäikö jokin asia vielä mietityttämään tai pelottamaan, mikä?

---

19. Olitko mukana viidennellä kerralla, jossa isäryhmällä aiheena olivat, tulevaan isyyteen liittyvät asiat ja synnytyksen jälkeinen elämä (Eskon kerta)?

kyllä

ei

Koitko kerran erilaiseksi, kun mies oli ohjaajana, miten?

Olisiko muita aiheita, jossa koet mies miehelle tyylin paremmaksi, miksi/mitä?

---

20. Olitko mukana kuudennella kerralla, joka tapahtui synnytyksen jälkeen. Tuolloin aiheena oli synnytyksestä toipuminen, imetys ja vauva perheen arki.

kyllä

ei

Oliko mielestäsi kerta tarpeellinen?

kyllä

ei, miksi? _____

Tulivatko kuudennen kerran aiheet mielestäsi oikeaan aikaan?

kyllä

ei, miksi? _____

21. Miten koit perhevalmennuksen tulevana isänä? Mitä hyvää, mitä kehitettävää, mitä jättäisit pois, mitä tilalle?

Hy-

vää

Kehitettä-

vää

---

mitä jättäisit pois

---

mitä lisäisit

---

22. Koetko tarvetta tulevien isien omalle valmennusryhmällä? (Mies-miehelle), miksi?

ISÄ-VAUVARYHMÄ

23. Mitä odotit isä-vauvaryhmältä?

---

24. Tukiko isä-vauvaryhmä isyyttäsi, miten? Jos ei, miksei?

---

25. Tulisiko isä-vauvanryhmän kokoontua useammin kuin kerran? Montako kertaa ja millaisia aiheita?

---

26. Tulisiko mielestäsi isä-vauvaryhmän ohjaajana olla mies?

kyllä

ei,

miksi? _____

---

26. Olisiko mielestäsi tarvetta toiminnalliselle isä-vauvaryhmälle/isä-lapsiryhmälle, esim. perhesirkus, vauvajumppa, muskari yms.? Millaiselle?

---

27. Haluaisitko omalle paikkakunnalle perhettä yhdistävää toimintaa, jossa koko perhe touhuaa yhdessä? Millaista?

---

28. Miten olet voinut lapsiperheen arjessa hyödyntää kokemuksia perhevalmennuksesta?

---

29. Onko perhevalmennus ja isä-vauvaryhmä ovat vaikuttaneet vauvan hoidon jakautumiseen sinun ja äidin välillä, miten?

---

30. Anna palautetta perhevalmennuksesta sekä isä-vauvaryhmästä? Risut ja ruusut

---

RYHMÄHAASTATTELUN KYSYMYKSET

1. Miten perhevalmennus on tukenut isyyttäsi ja parisuhdettanne?

(millaista tietoa ja tukea)

2. Miten perhevalmennus on tukenut isäksi kasvun prosessia?

(Miten isäksi tulo on muuttanut sinua miehenä ja puolisona, ajankäyttö, vastuullisuus.)

3. Miten koit perhevalmennuksen?

(Sisällöt tulevan isän näkökulmasta, kuuluuko isän ääni ja kysymykset, muuttuiko käsitys isyydestä ja tulevasta arjesta.)

4. Koetko tarvetta tulevien isien omille valmennusryhmille?

(mies miehelle, riittääkö yksi kerta vai olisiko tarvetta useammalle)

5. Haluaisitko isä-vauvaryhmän kokoontuvan enemmän kuin kerran ja tulisiko sen olla toiminnallista? (Keskustelua ryhmässä vai toiminnan lomassa, montako kertaa mies ryhmän vetäjänä)